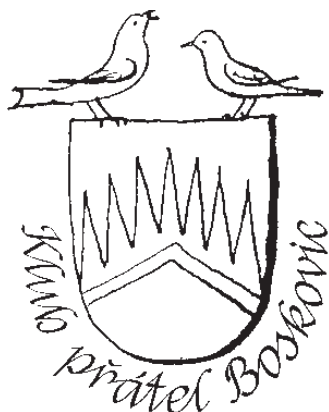

Vlastivědné listy Boskovicka

Číslo 2
červen 2011
ročník 19 (24)

Zprávy z Klubu přátel

Pozvánka na odhalení pamětní desky

Klub přátel Boskovic a Jihočeské dětské centrum specializované zdravotní péče, pracoviště Boskovice, si Vás dovolu-
jí pozvat na odhalení pamětní desky
na dětské léčebně ve Smetanově ulici se
vzpomínkovým setkáním při příležitosti
výročí bitvy u Zborova.

Setkání se koná v úterý 28. června
2011 v 15.00 hodin.

Vzpomínka ke 150. výročí narození Augustina Bergera

Výbor klubu připravuje již delší
dobu vzpomínkovou oslavu 150. výročí
narození choreografa a baletního mis-
tra Národního divadla v Praze a něko-
lika světových scén Augustina Bergera.
Spolupráci při přípravě této oslavy př-
slíbilo město Boskovice a velice ochot-
ně s námi spolupracuje i Národní diva-
dlo v Praze.

Již jsme od ND Praha získali foto-
grafie a další materiály na výstavku, dále
máme příslibenu návštěvu profesor-
ky Boženy Brodské, která by přednesla
přednášku o jeho životě.

V Boskovicích bychom kromě zmí-
něné přednášky a výstavky odhalili za
účasti zástupců ND pamětní desku na
místě, kde stával rodný dům Augustina
Bergera. Máme již připraven její návrh
a jednáme o jejím zhotovení a finan-
cování.

Seminář o životě a díle Augustina
Bergera se uskuteční v historické budo-
vě Národního divadla v Praze dne 7. říj-
na 2011 ve 14.00 hodin. Zve všechny
zájemce, zejména Boskováky žijící v Pra-
ze. Všem ještě včas pošleme pozvánky.

Na tomto místě bychom chtěli podě-
kovat Libuši Válkové a Muzeu Bosko-
vicka, kteří nám i ND poskytli krásné

Výročí zakladatele baletu Národního divadla v Praze, Augustina Bergera

Byl jedním z našich nejslavnějších
tanečníků a průkopníků v baletním
oboru. Augustin Berger, (vlastním jmé-
nem Augustin Ratzesberger), se narodil
11. 8. 1861 v Boskovicích Janu a Anně
Marii Ratzesbergerovým jako čtvrté d-
ítě v domě na náměstí č. 4 nazývaném „U
Kožoušků“. Jeho otec pocházel z Rakous-
kého Rohrbachu, povoláním byl ruka-
vičkář, maminka byla rozená Slezáková
z Kunštátu.

Maminka byla dobrá Češka a vycho-
vávala své děti česky. Svého manžela nau-
čila již ve Vídni, kde se seznámili. Doma
mluvili všichni, včetně tatínka, česky.

Jesté jako dítě se s rodiči přestěho-
val do Prahy. V Praze chodil Augustin do
piaristického německého reálného gym-
názia. Když vychodil IV. třídu, dostal se
náhodně o prázdninách k divadlu. Své
první malé role v divadle vytvořil již v té

době. Vystupoval v malých rolích a taj-
ně v bývalé Aréně. Kouzlu divadla zcela
propadl. Maminka, se kterou měl velmi
krásný vztah po celý život, jej v tomto
jeho zájmu podporovala. Otec však nebyl
příznivcem jeho divadelních a tanečních
začátků a protože svá studia ukončil,
musel jít do učení. V xylografické dílně
vydržel však Augustin jen několik týdnů,
učení opustil a stal se členem zahranič-
ního divadla působícího v Praze Thea-
tro Italiano. Zde se plně seznámil, pře-
devším díky svému učiteli, tanečnímu
mistru Martinimu s tanečním a mimic-
kým uměním. Za rok odešel s Martinim
do Švédska a dalších zemí, kde pobýval
šest let. Po této době se jako vyskolený
tanečník na tři roky vrátil do Prahy, kde
získal angažmá ve Stavovském divadle.
Nejdříve ve sboru, později jako sólista. Po
třech letech odjel na zahraniční turné a

Jaroslava Kovaříková

Augustin Berger

vystupoval v Paříži, Miláně ve variet-
ních divadlech. Tato cesta byla pro Ber-
gera významnou zkušeností neboť vedle
svých vlastních interpretačních aktivit
měl i příležitost poznat široké spekt-
rum dobového tanečního umění, poznal
baletní mistry a styl jejich práce, choreo-
grafické postupy a navázal řadu osobních
a profesních kontaktů, z nichž pak těžil
v následujících letech. Získal na ní také
významné podněty pro jeho umělecký
vývoj a podpořila jeho sebevědomí.

V roce 1883 se vrátil do Prahy, získal
angažmá jako sólista v baletním souboru
Národního divadla, který tehdy vedl Václav
Reisinger. Mezi českými tanečníky
měl Augustin Berger výsadní postavení.
To se brzy odrazilo i v ohlasech na jeho
vystoupení v tisku. Velký úspěch zna-
menalo účinkování Augustina Bergera
v baletu Excelsior v r. 1885 v roli otroka.
V té době byl již baletním mistrem po
Václavu Reisingerovi, který z Národního
divadla náhle odešel. Excelsior byl jed-
ním z nejoblíbenějších titulů baletního
představení. Další hlavní postavu v uve-
deném baletu vytvořila budoucí manžel-
ka Augustina Bergera, italská primabale-
rina Giulietta Paltrinieri, začka proslulé
milánské taneční školy.

S Giuliettou Paltrinieri uzavřel
Augustin Berger dne 5. 5. 1886 sň-
atek v Praze, v kostele u sv. Vojtěcha. Za
nedlouho po svatbě 29. 7. 1886 se mla-
dým manželům narodila jeho jediná
dcera Božena. Jejich rodinné štěstí však
netrvalo dlouho. Giulietta onemocněla
tuberkulózou. Marně hledala ztracené
zdraví v Kunštátě na Moravě, kam ji její
(pokračování na str. 2)

Augustin Berger a Enrichetta Grimaldiová (cikánský tanec) v baletu *Ďáblovy pilulky* (1890). Foto: archiv Národního divadla

fotografie z návštěvy Augustina Bergera s manželkou v Boskovicích v roce 1944.

Protože VLB vyjdou ve třetím čtvrtletí až v polovině září, kdy již vzpomínkové oslavy budou probíhat, budeme se snažit vás včas informovat upoutávkami v RN Boskovicko.

Nové figurky do Boskovického betléma

Prekvapením pro členy Klubu přátel Boskovic, kteří 1. března 2011 přišli na výroční členskou schůzi, byly vystavené, nově vytvořené figurky panem Jaroslavem Koutným, doplňující Boskovický betlém. Neustále na město, ve kterém prožil svoje dětství a mládí vzpomíná. I když by bylo jeho velkým přáním Boskovice opět navštívit a projít si místa které měl rád, jeho zdraví mu to již nedovolí. Žije svými vzpomínkami a z jeho rukou povstaly následující nové postavičky:

Pastýř, obklopený ovečkami, je věnována všem učitelům, kteří učili v Boskovicích od roku 1930 do roku 1950.

Ovečky, to jsou děti, které v té době učili.

Postava s mlýnkem, to je postavička věnovaná památce pana kardinála Tomáše Špidlíka. Na vysvětlenou uvádím, že pan kardinál Špidlík ve svých vzpomínkách vyprávěl, že za války, když byly zavřené vysoké školy, pracoval v továrně na mlýnky.

Kříž u lesa - to je tajuplný Červený kříž v Doubravách.

Anděl - ochránce boskovického betléma - věnoval všem betlemářům na světě, ale hlavně těm, kteří nenechali ty zapomenuté padnout zkáze a dnes je lidé mohou obdivovat. Pan Koutný k tomu poznamenává: „Ten můj by určitě také zkáza čekala, nebýt takových lidí. A tak je možné je nazvat anděly betlemářů světa. Ten můj představuje jednoho takového anděla, první ředitelku Třebechovického muzea betlémů, paní učitelku VACLÍKOVOU.“

Tolik o nových postavičkách do Boskovického betléma. Ještě malý, ale významný dodatek. Dvě z nich, Červený kříž a postavička kardinála Špidlíka jsou posvěcené.

Kolik lásky k Boskovicím a kolik vzpomínek uložil pan Koutný svými pracovitými rukama do těch figurek. Kolik příběhů z mládí je skryto v ovečkách na svoje spolužáky a kamarády, kteří jsou již dnes staří a někteří již odešli navždycky. Každému, kdo čteł jeho knížku Boskovice - můj betlém, tomu není potřeba dalšího komentáře. Nad vystaveným novým dílkem pana Koutného všichni stáli v úžasu a s obdivem nad tím, co pan Koutný ještě ve svém věku dokázal vytvořit.

Pana Koutného všichni z Boskovic pozdravujeme, děkujeme mu za lásku

Výročí zakladatele baletu Národního divadla v Praze, Augustina Bergera

manžel odvezl s nadějí, že se v kraji jeho mládí uzdraví. 28. 11. 1889 však mladá, talentovaná a Čechy velmi oblíbená Giulietta na tuberkulózu umírá.

Kde jinde by Augustin Berger hledal ve svém žalu útěchu, než v divadle a baletu. Po smrti Giulietty inscenoval velký počet baletních představení, např. Ifigenie v Tauridě, Rusalku, Carmen, Bajaja,

gerovi dosáhl balet v Národním divadle velkého úspěchu. Přesto neodolal nabídce z ciziny a v r. 1900 z Národního divadla odchází a nechává se angažovat v Drážďanech, kde vedle práce v operě a baletu měl ještě další pole působnosti u dvora, kde aranžoval tance pro slavnosti v královském zámku a učil tancit děti z královské rodiny a šlechtických rodin. Působil také v Petrohradě, Londýně a ve Varšavě. V Londýně koncem roku 1911 uzavřel svůj druhý sňatek s Polkou Stašou Lopuszinskou a vrátil se zpět do Prahy. V Národním divadle pak působil jako choreograf a baletní mistr až do r. 1923.

Posledním uměleckým působistěm Augustina Bergera jako baletního mistra se stala Metropolitan Opera v New Yorku, kde pracoval v letech 1923 - 32. Zde jeho angažmá ukončilo zranění zad, po kterém Augustin Berger odešel do penze. Přesto se ani potom nepřestal zajímat o umělecký svět a často navštěvoval baletní představení.

Během svého života účinkoval také ve dvou filmech. V r. 1919 v dramatu Sněženka z Tater a v r. 1923 v krimi komedii Únos bankéře Fuxe, kde hrál po boku Anny Ondrákové hlavní roli bankéře Fuxe. Žádný z těchto filmů se však, bohužel, nedochoval.

Konec svého života prožil v ústraní ve společnosti své druhé manželky Staši. Bergerův vnuk, syn jeho jediné dcery Boženy z manželství s Giuliettou Jaroslav Berger se stal také tanečníkem a sólistou Národního divadla v Praze. Později působil ve Švýcarsku v Curychu.

V roce 1942 vydal Berger ve spolupráci s Ladislavem Hájkem svou vzpomínkovou knihu Paměti Augustina Bergera. I když dosáhl světového jména, přes všechnu slávu, kterou byl obklopen, zůstal prostým člověkem. Nikdy nezapomněl na svůj rodný kraj a vracel se rád do Boskovic a do Kunštátu. Naposledy navštívil Boskovice se svou manželkou Stašou v roce 1944. Při pražském povstání byl zasažen střelou a krátce nato byl poraněn při dopravní nehodě. Starý organizmus Augustina Bergera už nevydržel následné zdravotní komplikace a dne 1. 6. zemřel ve věku 84 let.

Pohřben je spolu se svými rodiči a oběma manželkami na Olšanských hřbitovech.

Měl dlouhou řadu přátel a obdivovatelů z divadelního a baletního světa. Jeho mimořádné jazykové a taneční nadání mu otevřelo cestu do světa. Velké přátelství pojilo Augustina Bergera s hudebním skladatelem Rudolfem Frimlem, který byl učitelem klavíru jeho dcery Boženy. K jeho dobrým přátelům patřil i Petr Iljič Čajkovský.

Ve svých Pamětech v závěrečné kapitole píše: „Procházím-li se v myslí svým životem, jsem spokojen. Pracoval jsem pilně a snažil jsem se rozšířit všude, kde mi bylo dopřáno pracovat a žít, dobrou pověst svého domova, jež jsem nadevše miloval a miluji. Vynasnažil jsem se o to, pokud mé síly stačily a myslím, že jsem nežil nadarmo.“

Ano, Augustin Berger nežil nadarmo. Zapsal se významným způsobem do dějin světového baletního umění i do historie Národního divadla.

Čerpáno z publikaci o Augustinu Bergerovi.

Ze vzpomínek Augustina Bergera

Dětství

Můj tatínek Jan se narodil v Rohrbachu (bývalé Horní Rakousy). Byl výtečný rukavičkář a bandažista a pracoval pro nejlepší, největší závody a šlechtické rodiny. V mládí, hned po vyučení, vypravil se do světa; maminka se s ním seznámila ve Vídni.

Maminka se jmenovala Anna Marie

a byla dcera kunštátského měšťana a řezníka Slezáka. Dědečkův bratr měl syna a ten prý byl za dětství veselý, rozpustilý kvítko. Vyučil se zámečnickem v Brně, kde objevili jeho skvělý hlas, a ze zámečníka se stal světovým tenoristou. Zakotvil ve Dvorní operě ve Vídni – byl to proslavený pěvec Leo Slezák.

Když si vzal tatínek maminku, usadili se v Prešpurku a tam se narodil v roce 1855 můj nejstarší bratr Jan. Rodiče tam však dlouho nezůstali. Vrátili se na Moravu, a u dědečka v Kunštátě se jim narodil můj třetí bratr Antonín.

Po narození bratra Antonína přestěhovali se rodiče do Boskovic u Brna, kde se tatínkovu rukavičkářství tak výborně dařilo, že měl několik tovaryšů; pracoval kromě jiného i pro rodinu hraběte Mensdorffa.

A v Boskovicích na náměstí v jednopatrovém domě „U Kozoušků“ narodil jsem se 11. srpna roku 1861 já; rodiče mi dali při křtu jméno Augustin.

Mé dětství bylo krásné a jasné.

Pamatuji se, jak maminka s námi chodila do stinné zahrady Residencce u zámku hraběte Mensdorffa, jenž byl s celou rodinou jedním z největších zákazníků mého otce.

Bydlili jsme ve velkém domě na náměstí. Do domu se vcházelo širokým ponurým průjezdem. Jediné, co tehdy rušilo bezstarostnost a pohodu našeho dětství, byl strach, který nám dětem naháněla pověst, že u nás v domě straší. Za soumraku nebyl by nikdo z nás dětí vyšel do průjezdu ani za živý svět. Vpravo v průjezdě totiž byl vchod do sklepa, odkud se prý časem ozýval nářek a kvílení nebohé krásné dcery statného kováře, jemuž před dávnými lety dům náležel. Jak nám maminka vyprávěla, zamiloval se náruživě do světlovlasé kovářovy dcery rytíř Cibor z hradu nad Boskovicemi. Po čase se krásce narodilo dítětko. Kovář ze zoufalství nad hanbou

(pokračování na 3. straně)

Ze vzpomínek Augustina Bergera

(dokončení z 2. strany)

své dcery umohl prý ji ve sklepe i s dětákem. Když se o tom rytíř Ctibor dozvěděl, vypravil se z hradu se svými zbrojnoši pro kováře. Kovář měl lvi sílu a nebylo třeba, nad ztrátou svého dítěte a dovleci do hradu, v jehož lidomorné potom zahynul.

A nešťastná dcera prý často za teskných večerů a tichých nocí bolestně ve sklepe naříkala nad svým osudem, nad ztrátou svého dítěte a otcovou smrtí, kterou zavinila, protože se oddala milostné náruživosti rytířově.

Zřícenina hradu boskovických pánů se vypínala nad městem. Byla pro mne nečím hroznivým, a přece přitažlivým. Kolikrát jsem se k ní vypravil s mladší sestřičkou. Cestou do vrchu jsem vzpomínal a sestře Márince vykládal, jak po ní táhli spoutaného siláka-kováře. Nahoře u zříceniny jsme se potom usadili, hráli se na sluníčko a hleděli dolů do kraje, na

jsem jel opět do Berlína, abych v Salterově agentuře podepsal smlouvu a vyzdvihl si připravený listek první třídy na zaoceánskou loď, na které jsem měl vyjeti z Rotterdamu.

Zase jsem se těšil, bylo mi však přece poněkud úzko před dlouhou cestou přes oceán. Vždyť už jsem nebyl tak mlád jako před lety, a jel jsem přece jen do neznámých poměrů.

V agentuře jsem podepsal smlouvu, vyzdvihl připravený listek na loď a jel jsem do Rotterdamu, kde jsem čekal ještě asi dva dny na odjezd velké holandské lodi „Ryndan“. Prohlédl jsem si Rotterdam, šel jsem se podívat do krásné zoologické zahrady, kde mě překvapilo velké množství malých i velkých papoušků nejrozličnějších druhů. Tolik jsem jich neviděl v žádné zoologické zahradě. Bydlil jsem v krásném, čistém hotelu. Holandská loď „Ryndan“ nestavěla v přístavu, nýbrž

– ač to bylo v suché Americe – ale to bylo jen pro hořejších deset tisíc...

Hlediště opery bylo prostranné a mělo šest pořadí; hlavní jeho částí bylo první pořadí, zvané golden horse shoe (zlatá podkova); bylo to pořadí lóží miliardářů a miliardářů, vydržujících Metropolitan operu. Avšak ani jejich příspěvky nebyly tak značné, aby opera byla jimi na léta zajištěna. V posledních letech mě činnost působila již vydržování opery značné starostí a musili jsme dokonce uspořádati zvláštní slavnost za účasti všech členů opery, při kteréžto slavnosti se sbíraly příspěvky na podporu divadla.

Jevišť opery bylo asi dvakrát delší než jeviště Národního divadla, ale nebylo hluboké, mělo jen pět nebo šest kulís do hloubky, a za jevištěm byla už ulice, do které se odkládaly kulisy přímo z jeviště. Strojové zařízení bylo nedokonalé, přesto však se s ním dokázaly divy, o kterých se evropským divadlům ani nezdá. Satny pro účinkující byly podřadné. Divl jsem se mnohdy, že se jimi spokojí slavní světoví herci, kteří byli angažováni v opeře.

I ředitelská kancelář překvapila svou prostotou. Tam mě radostně přivítal ředitel opery Gatti-Gasazza. Měl upřímnou radost, že jsem přijal angažmá baletního mistra a že jsem šťastně dojel do New Yorku. Ihned mě představil svému sekretáři Villaovi a tiskovému referentu opery. Divadelní fotograf si mě ihned vyfotografoval a můj portrét byl zavěšen mezi ostatní fotografie účinkujících umělců ve foyeru.

Ředitel Gatti zavolał primabalerinu Galliovou, kterou jsem kdysi vybral jako desetiletou holčičku do baletu „Míšeňský porcelán“, když jsem jej vypracoval v milánské Scale, a mého vyučence z Drážďan, sólového tanečníka Bonfiglia. „Tak jste se konečně dočkali, tady máte svého Bergera“, řekl jim ředitel Gatti.

Ihned po mém příjezdu do New Yorku byly o mně uveřejněny v newyorských listech zprávy jako o novém baletním mistru Metropolitan opery. Hudební list „Musical America“, jakož i české americké noviny uveřejnily celou mou bibliografii s mým obrázkem.

První, kdo mě vyhledal v opeře, byl Fridl. Měl nesmírnou radost, že mě zase vidí a že jsem v Americe.

Tak začalo mé působení na scéně Metropolitan opery v New Yorku.

Zkrácené úryvky z Paměti Augustina Bergera od Ladislava Hájky, vydal Orbis Praha v roce 1944.

V Boskovicích v roce 1944 s důchodním Hubáčkem. Foto: J. Chaloupka

k Boskovicím a přejeme mu, aby mu každý den svítilo sluníčko a hrálo ho tak, jako ho kdysi hrávalo v Boskovicích. Přejeme mu hodně zdraví.

Jarní výlet

Na úterý 17. května 2011 členové výboru KPB připravili jarní zájezd, který byl v našem plánu práce a byl vybrán členy na jarní členské schůzi.

Sešli jsme se tedy ráno u autobusu s obavami jak se bude vyvíjet počasí, ale s docela dobrou náladou. Cestou jsme ještě přibrali účastníky v Černé Hoře a v Brně. První zastávka byla v Brně, v centru Salesiánů, v novém, moderním kostele v Žabovřeskách. Zcela jinou architekturu, románskou, jsme potom obdivovali v kostele v Řeznovicích. Cesta dále pokračovala do Jaroměřic nad Rokytinou. Prohlídka zámku byla zajímavá, stejně jako krásná zámecká zahrada. Po obědě naše cesta pokračovala do Třebíče.

Úžasná architektura baziliky sv. Prokopa všechny nadchla a její prohlídka byla opravdu silným zážitkem. Součástí malého prostoru u baziliky je malá „voňavá“ zahrádka, na které žáci místní Základní školy pěstují léčivé bylinky. Celá plocha je pečlivě udržovaná a s podrobnými popiskami. Dále jsme sestoupili do centra Třebíče, kde jsme zamířili do jeho židovské části města.

Naše společná zastávka byla v synagoze a v domě, který s ní úzce sousedí. Synagoga je podstatně skromnější než ta boskovická, ale více nás zaujal právě ten sousední dům. Malý, ale zařízený tak, jak Židé v tomto prostředí žili a podnikali. Chodby, schodiště, kuchyně, nábytek, ložnice, obrazy, tištěné certifikáty – to všechno v prvním poschodí domu. A v přízemí zařízený obchůdek. Za domkem malý dvorek a malé hospodářské stavení. Při této prohlídce jsme se shodli, že takováto expozice nám v Boskovicích chybí. Byla by to možnost dalšího oživení našeho židovského města. Cestou zpět domů jsme se ještě krátce zastavili na hradě Veveří, kde jsme si měli možnost prohlédnout obě nádvoří, dozvědět se něco o jeho historii a podívat se jak pokračují práce na jeho opravách.

Večer, při návratu do Boskovic, jsme si mohli říci, že se náš výlet vydařil. Hodně jsme viděli a hodně nového jsme se dozvěděli. Bylo to zásluhou hlavně paní Kučinské, která pro nás naplní zájezdu připravila a sdělovala nám veškeré informace. Patří jí za to velký dík. Poděkování patří také paní Kovaříkové a Winklerové za jejich organizační přípravu zájezdu.

Při zkoušce v Národním divadle. Foto: archiv Národního divadla

rodné město, na jeho starobylý gotický farní chrám sv. Jakuba, na neméně starobylý kostelík Všechných svatých, na památnou radnici s vysokou věží, na zámek, do jehož krásné zahrady jsme tak rádi s maminkou chodívali.

A náhle přestalo být u nás veselo. Ač mi tehdy ještě nebylo ani celých pět let, dobře si pamatuji, že tatínek a maminka byli právě tak zachmuřeni jako všichni ostatní v městečku. Tenkrát jsem ještě nechápal proč. Bylo to na začátku léta roku 1866 a stahovalo se k válce. A jedno krásného slunného dne lidé rozčileně vybíhali, rokovali na ulici – byla vyhlášená válka. Pamatuji, jak jsem vyšel před dům a na prostranném náměstí stáli myslivci připraveni k odchodu do pole.

Netrvalo dlouho a – ještě za války – stěhovali jsme se z Boskovic k dědečkovi do Kunštátu.

Do Metropolitan opery v New Yorku

Do svého nového zaoceánského působiště odjížděl jsem ke konci září 1922 z Hyberského nádraží. Na nádraží mě doprovázela má choť, která zůstala v Praze, a četní moji přátelé. Přišly se se mnou rozloučit i děti z baletní školy, dámy baletního sboru, sólistky, a zahrnuly mě květinami. Dlouho jsem s nimi stál na peróně, bylo to dojemné loučení.

Vzpomněl jsem si, jak jsem se před mnoha lety jako mladý hoch po prvé rozjížděl do světa s rodinou baletního mistra Martiniho, také přes Berlín. Tenkrát jsem se těšil, že pojedou přes moře. Nyní

stála až na širém moři. Dovezla nás k ní přístavní loď. Veškeré lodní cesty do Ameriky, tam i zpět první třídou, platila mi jako jiným umělcům správa Metropolitan opery.

V jídelně na lodi jsem se seznámil s příjemnými americkými manžely. Byli u stolu mými sousedy a jeli do Pennsylvanie. Muž, původem Ir, byl Newyorčan a znal výborně poměry v New Yorku. Upozorňoval mě na mnohé důležité věci, které je třeba znát v New Yorku, a doporučil mi také dobrý hotel nedaleko Metropolitan opery v avenue proti zadnímu traktu divadla, kde byl vhod pro členy. V tomto hotelu jsem se také po svém příjezdu do New Yorku ubytoval a byl jsem tam spokojen. Bydlil jsem skoro naproti zadnímu traktu opery. Zasehl jsem se představit do divadla.

Vnější pohled opery jsem byl zklamán. Metropolitan opera zvenčí nevypadá vůbec jako divadlo. Působila dojmem obrovského obchodního domu s přemnohými krámy v přízemí a prvním patře. Hlavní vchod do opery byl z Broadwaye. Ani foyer divadla není takové, na jaké jsme zvyklí v Evropě, v Národním divadle, v německých divadlech, ve Dvorní opeře ve Vídni, v Drážďanech nebo v pařížské opeře.

Ve foyeru byly rozvěšeny fotografie světových umělců, vystupujících v opeře a byl v něm prostý bufet. Do zvláštního bufetu, o němž většina návštěvníků neměla ani zdání, měli přístup jenom zasvěcení, předplatitelé lóží, tam bylo možno se napít s dostatek vína a likérů

Letní kino v Boskovicích - přírodní amfiteátr, umístěný v překrásném prostředí zámeckého parku.

Výstavba letního kina započala v roce 1959. Většina prací byla prováděna brigádnicky za odborného dohledu komise v čele s Karlem Kovaříkem, ing. Miroslavem Hrochem a Karlem Kovářem. Velkoryse pojatý plán letního kina vedl nakonec k návrhu vybudovat zde kino na promítání 70 mm filmů. Bylo tedy nutno celý původní projekt přepracovat, změnit půdorys pódia a hlediště. Výsledkem tohoto úsilí bylo vybudování letního kina v té době s největší promítací plochou u nás, ale i ve střední Evropě, kapacitou 2500 diváků. Ocelová konstrukce projekční plochy je 18 m vysoká a vlastní projekční plocha měří 30 x 15 m, tedy 450 m čtverečních.

Všemi obdivované letní kino zahájilo provoz v roce 1961. V provizorních podmínkách - promítací plátno bylo ještě malé a připevněno na konstrukci trubkového lešení - bylo promítnuto 8 filmů s návštěvou 8 383 diváků.

Hlediště sice bylo stupňovitě upraveno, ale bylo bez sedadel. Teprve v letech 1962-1963 se hlediště dokončuje. Usazují se sedadla, provádí se úprava zelených pásů. V roce 1964 se letní kino stává poprvé dějištěm FFP (Filmový festival pracujících), ale pokračuje se v dalších úpravách amfiteátru. Celková výstavba letního kina se dokončuje v letech 1967 - 1968, kdy je dokončena nová projekční plocha, rozhlasová kabina, schodiště a zastřešení altánků vedle promítací kabiny. Za zmínku stojí technické vybavení promítací kabiny.

Původní 35 mm promítací stroje s uhlíkovou - tedy obloukovou - lampou naší výroby byly nahrazeny v roce 1966 sovětskými univerzálními stroji KP 30 - 70/35 mm. Do Československa se dostal pouze jeden pár těchto promítaček. Vzhledem k tomu, že v té době byl u nás jen nepatrný počet kin na 70 mm formát, a vzhledem k váze těchto strojů, se tyto stroje dostaly do boskovického letního kina, kde sloužily 25 let. V roce 1991 byly nahrazeny čs. stroji UM 70/35 mm, které rovněž sloužily k promítání filmů 35 a 70 mm formátu. V roce 2001, byla provedena celková rekonstrukce promítací kabiny, vybavené čs. promítačkami s xenonovými výbojkami na promítání jen 35 mm filmů. Poslední raritou, která stojí za zmínku o letním kině je, že v roce 1982 byla celá projekční plocha, která byla

původně textilní, vyzděna, aby se zabránilo každoročnímu poškození a často i zničení plátna povětrnostními vlivy.

Filmové festivaly pracujících se staly ve své době nejpobornější přehlídkou filmů u nás od roku 1948.

Ve zrodu FFP stálo město Zlín (tehdy Gottwaldov), kde 1. ročník navštívilo 50 tisíc diváků. Postupně přibývala další festivalová místa, program byl rok od roku rozšiřován a obohacován. V průběhu let tehdy přerostl do významné kulturně politické události, která neměla v jiných zemích obdoby. Původní myšlenka - přiblížit filmové umění tisícům, postupem let přerostla tradicí a FFP se stal dominantou kalendáře akcí v práci s filmem.

Od roku 1963, kdy proběhla v letním kině, tehdy ještě PFF (přehlídka festivalových filmů), se i Boskovice od roku 1964 staly jedním ze 70 měst, kde každoročně v měsíci červnu FFP probíhal.

Hlavním klíčovým bodem bylo sestavení programu, zajištění propagace, publicita, zajištění zahraničních i domácích delegací, dispečink filmových kopií a další činnost - to vše zajišťoval na celostátní úrovni Ústřední festivalový štáb v Praze. Každoročně bylo celostátní zahájení FFP obvykle na Slovensku a celostátní ukončení v českých zemích.

V jednotlivých místech konání FFP pracovaly místní festivalové štáby složené z dobrovolníků a fandů kina. V Boskovicích byl štáb 27 lidí s funkcí předseda, místopředseda, hospodář aj. Členové štábu se scházeli na pravidelných schůzkách již v půlročním předstihu, kde se připravoval konkrétní program na každý festivalový den, tj. rozdělení činností a povinností každého jednotlivce. Bylo třeba zajistit na každý večer 8 - 10 patronátních závodů, kulturní program, vlajkonosce (pionýři), zástupce místních, okresních a krajských organizací, dary do tomboly, rozmístění propagačních materiálů, zajištění pořadatelské služby atd.

Město Boskovice v době konání FFP bylo každoročně vyzdobeno vlajkami, třepetkami, transparenty, markýzami festivalových filmů, které lemovaly cestu až do Letního kina, které bylo rovněž upravené a vyzdobené. Všechny výlohy obchodů soutěžily o nejlepší festivalovou výzdobu, 3 nejlepší byly vyhlášeny na posledním večeru a vedoucí obchodů odměněny.

Nad 10 festivalovými filmy převzalo patronát až 84 podniků a institucí celého blanenského okresu. Součástí festivalových dnů ve městě byly také sportovní soutěže, na příklad tradiční turnaj v koší-

Jarmila Winklerová

kové o pohár FFP. Další specifickou akcí v Boskovicích bylo setkávání padesátníků a rodáků města ve dnech festivalu, kteří se mohli zdarma zúčastnit festivalového večera a byli slavnostně přivítáni v kině před promítáním.

Před představením byl každý večer hodinový kulturní program (hudební soubory, módní přehlídky, sportovní vystoupení apod.), který uváděly a celým večerem provázeli zkušení moderátoři. Denně byla před diváky losována tombola, dotovaná cenami patronátních podniků, jejichž zástupci byli představeni spolu s charakteristikou podniku festivalovým divákům. Poté následovalo přivítání delegací - herců, režisérů, dále zástupců Ústředního festivalového štábu, Ústřední půjčovny filmů, Filmových podniků Praha a Brno a představitelů veřejného a politického života města, okresu i kraje.

Před vlastním promítáním filmu uzavírala program na pódiu festivalové znelka a zapálení prskavek v hledišti kina všemi diváky, což byla nádherná podívaná. Každý večer totiž sedělo v hledišti 2 - 3 tisíce diváků, ať se hrál jakýkoliv film. Jednalo se o filmové premiéry české, slovenské, dále filmy z tzv. soc. dem. států (SSSR, NDR, Bulharsko, Polsko, Rumunsko) a pouze několik titulů ze západních zemí (NSR, Anglie, USA, Francie, Itálie).

Po ukončení FFP se hodnotilo, vyhlášovaly se výsledky. Návštěvnost v Boskovicích byla 20 až 30 tisíc diváků. Ani špatné počasí, ani ne zrovna dobrý film diváky neodradily. Na základě těchto dobrých výsledků a díky obětavé práci dobrovolníků a pracovníků kina byly Boskovice vždy na předních místech při hodnocení celostátních festivalových měst. Díky tomu byly Boskovice trikrát vybrány na uspořádání celostátního ukončení FFP. Při této příležitosti navštívily města Boskovice velké delegace českých i zahraničních umělců, rozhlas, televize, tisk, což pro Boskovice znamenalo významnou propagaci.

FFP se v Boskovicích konaly od roku 1964 až do roku 1990. Boskovice se postupem let staly pro milovníky filmového umění doslova pojmem a Letní kino se stalo chloubou města i celého okolí.

Začátek montáže konstrukce pro promítací plochu letního kina v roce 1961. Foto: Pavel Kovařík

Josef Janků - Arboretum Šmelcovna Boskovice (sponzor Vlastivědných listů)

Šmelcovna 3, 680 01 Boskovice, tel./fax 516 453 071, e-mail: arboretum@smelcovna.cz, www.smelcovna.cz

**Arboretum Šmelcovna zve návštěvníky a kupující
DO NOVÉ PRODEJNY zahrádkářských a zahradnických potřeb v areálu arboreta.**

Provozní doba:	Arboretum	Po-Ne	9.00 - 17.00
	Prodejní centrum	Po-Ne	9.30 - 16.30

Vlastivědné listy Boskovicka, vydává Klub přátel Boskovic, o.s., společně s Vlastivědným kroužkem KZM Boskovice. Redakční rada: Mgr. Eva Šmétková, Mgr. Ilja Melkus, Redakce: Jiří Bušina, Plačkova 23, 680 01 Boskovice, e-mail: kpboskovic@post.cz nebo jiri.busina@seznam.cz, kam zasíláte příspěvky, dotazy a připomínky. Vychází 4x ročně jako příloha regionálních novin Boskovicko. Uzávěrka příštího čísla je 15. srpna 2011.